DOI: https://doi.org/10.32782/ecovis/2026-3-1
УДК 338.46:008:336.5:332.1(477)

Ангел Євген Євгенович
аспірант,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
ORCID: https://orcid.org/0009-0001-8719-1449

Бураковський Ігор Валентинович
доктор економічних наук, професор,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7560-3784

БЮДЖЕТНЕ ФІНАНСУВАННЯ СЕКТОРА КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ: РЕГІОНАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ

У статті досліджено бюджетне фінансування культури в регіонах України в умовах повномасштабної війни. Метою статті є визначення основних регіональних диспропорцій у фінансуванні культури та можливостей залучення додаткових джерел фінансування. Встановлено, що номінальне зростання видатків не забезпечило відновлення їх реального обсягу, а відмінності між регіонами посилилися. Запропоновано групування регіонів за часткою видатків на культуру та динамікою фінансування, що дає змогу виокремити різні моделі бюджетної підтримки. Наголошено на доцільності залучення додаткових джерел фінансування, зокрема програм Європейського Союзу, міжнародної донорської допомоги, державних програм і механізмів співфінансування. Отримані результати можуть бути використані для подальшого дослідження регіональних відмінностей у фінансуванні культури та визначення підходів до реалізації економічного потенціалу культури у процесі повоєнного відновлення.

Ключові слова: сектор культури, культура та креативні індустрії, культурні індустрії, економіка культури, бюджетне фінансування, фінансування культури, місцеві бюджети, регіональні диспропорції, регіональний розвиток, повоєнне відновлення.

Yevhen Anhel
PhD Student,
National University of Kyiv-Mohyla Academy

Igor Burakovsky
Doctor of Economics, Professor,
National University of Kyiv-Mohyla Academy

BUDGET FINANCING OF THE CULTURAL SECTOR IN UKRAINE: REGIONAL DIFFERENCES AND OPPORTUNITIES FOR DIVERSIFICATION

The article examines changes in budget financing of culture in the regions of Ukraine during the full-scale war and focuses on the differences between regions. It shows that the nominal growth of local budget expenditures on culture after the decline in 2022 did not lead to a return to the pre-war level in real terms. At the same time, differences between regions became more visible, both in the share of culture in local budget expenditures and in the dynamics of financing. The analysis covers 2021-2025 and traces changes in both the scale of cultural financing and its place in the structure of local budget expenditures. The regions are grouped according to two indicators: the share of expenditure on culture in total local budget expenditures and the change in financing over the analysed period. This makes it possible to identify groups of regions with different combinations of budget priority and financing dynamics. The results show that weaker dynamics are typical not only of regions directly affected by hostilities and occupation, but also of some relatively safer regions. This means that regional differences in cultural financing may be influenced by a wider range of economic, budgetary, and institutional factors. The article also considers possible ways to diversify financing of the cultural sector through European Union programmes, international donor support, state support programmes and co-financing mechanisms. Such sources can supplement local budget resources under conditions of limited public financing. The practical value of the results lies in the possibility of using the proposed regional grouping in strategic recovery planning and in setting priorities for support of different regions. The results can be used for further research on regional differences in cultural financing and for identifying approaches to realizing the economic potential of culture in the process of post-war recovery. Further research into the relationship between financing, the financial capacity of local budgets, war-related losses and the needs for restoring cultural infrastructure can contribute to the development of more differentiated approaches to supporting culture in different regions.

Keywords: cultural sector, culture and creative industries, cultural industries, cultural economics, budget financing, financing of culture, local budgets, regional disparities, regional development, post-war recovery.

© Ангел Є.Є., Бураковський І.В., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Постановка проблеми. Сектор культури та креативних індустрій України значною мірою залежить від бюджетного фінансування. Багато закладів культури, зокрема музеїв, театрів, бібліотек та інших установ, перебувають в державній або комунальній власності [18], і тому обсяги та форми бюджетного фінансування безпосередньо впливають на можливості їхнього функціонування. Це джерело фінансування набуває особивого значення в умовах обмеженого попиту та зниження платоспроможності населення під час війни. Особливу роль в цьому контексті відіграють місцеві бюджети, які фінансують переважну частину закладів культури в регіонах. Повномасштабна війна спричинила суттєві відмінності у рівні втрат сектора культури та креативних індустрій залежно від географічного розташування, рівня руйнувань та безпекової ситуації [1]. Водночас війна також по різному вплинула і на стан місцевих бюджетів – фінансові можливості громад і структуру їхніх видатків. Відповідно, можливості бюджетного фінансування культури можуть суттєво відрізнятися за регіонами.

Проблема недостатнього фінансування культури визнається й на рівні державної політики. Так, Стратегія розвитку культури в Україні на період до 2030 року, затверджена Урядом у березні 2025 року, визначає недостатнє фінансування як одну з ключових проблем розвитку культури, які потребують вирішення [18]. Документ зокрема вказує на нестійкість видатків державного та місцевого бюджетів на культуру і мистецтво. Операційний план заходів з реалізації Стратегії у 2025–2027 роках передбачає кроки щодо реформування системи фінансування надання культурних послуг [18]. Однак регіональні відмінності та диспропорції у бюджетному фінансуванні культури в умовах війни не отримали у Стратегії окремого детального розгляду. Водночас, ще у 2020 році було схвалено Концепцію реформи фінансування системи забезпечення населення культурними послугами. Концепція фіксує низький рівень фінансування культури на державному та місцевому рівнях та визначає необхідність створення додаткових можливостей для розвитку соціокультурної інфраструктури на місцевому та регіональному рівнях. [17]

За таких умов актуальним є як дослідження регіональних відмінностей у фінансуванні культури, так і визначення додаткових джерел фінансування сектора для подолання наявних диспропорцій. Це потрібно як для забезпечення функціонування культурних закладів та збереження культурної інфраструктури, так і для створення умов для реалізації економічного потенціалу культури як ресурсу регіонального розвитку та повоєнного відновлення України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання бюджетного фінансування культури займає важливе місце в дослідженнях з економіки культури. Р. Таус розглядає бюджетне фінансування як одну з форм державного втручання у функціонування культурного сектора [27, с. 174]. Д. Тросбі зазначає, що пряме державне фінансування культури може спрямовуватися на різні ланки культурного сектору залежно від цілей політики [26, с. 66]. Таким чином, бюджетне фінансування культури є важливим інструментом державної політики, необхідність якого пов'язана як із цілями підтримки сектора, так і з економічними особливостями його функціонування.

Фінансуванню сектору культури присвячена низка робіт іноземних дослідників. Так, М. Гетцнер на прикладі федеральних земель Австрії показав, що відмінності у бюджетних видатках на культуру визначаються також місцевими та регіональними факторами, а не лише загальними економічними умовами [24]. К. Верк, Б. Хейндельс і Б. Гейс виявили позитивний зв'язок між видатками на культуру в сусідніх муніципалітетах у Бельгії [28]. А. Копанська досліджувала вплив фінансового стану місцевої влади, характеристик населення та інших факторів на відмінності у видатках на культуру на прикладі польських муніципалітетів [25].

Українські дослідники розглядають фінансування культури переважно в контексті бюджетної політики, публічних фінансів та децентралізації. Г. Возняк та І. Жеребило серед проблем розвитку сфери культури та мистецтва визначали низький рівень бюджетного забезпечення та необхідність удосконалення механізмів залучення фінансових ресурсів [3]. Н. Кіналь аналізувала структуру фінансування культури коштами державного та місцевих бюджетів у 2012–2019 роках та звертала увагу на необхідність диверсифікації джерел фінансування [6]. Регіональний вимір фінансування досліджувала й М. Кічурчак, яка проаналізувала видатки бюджету на культуру в 2003–2018 роках та фактори, які визначають відмінності між регіонами [7]. В. Храпкіна, Ю. Майстренко [20] та О. Єрьоміна [4] розглядали додаткові джерела фінансування культури на рівні територіальних громад.

Проблемам бюджетного фінансування культури під час війни присвячені дослідження А. Бурячeнка, Н. Рудик та Н. Сивульської [2], Г. Казакова [5], В. Письменного [15]. Окрім цього, за підтримки міжнародних донорів підготовлено звіти про стан фінансування культури з місцевих бюджетів у 2022 [8] та 2023-2024 роках [9].

Водночас, попри наявність досліджень бюджетного фінансування культури на державному та місцевому рівнях, недостатньо дослідженими залишаються зміни регіональних відмінностей у фінансуванні культури в умовах повномасштабної війни. Зокрема, важливо дослідити, як змінювалося бюджетне фінансування культури в різних регіонах у 2021-2025 роках з огляду на різний масштаб втрат і потреб у відновленні.

Мета статті. Метою статті є аналіз динаміки бюджетного фінансування культури в регіонах Укра-

їни, визначення основних регіональних відмінностей і диспропорцій, а також оцінка можливостей залучення додаткових джерел фінансування для розвитку сектора культури та креативних індустрій і реалізації його економічного потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для оцінки змін бюджетного фінансування сектора культури на рівні регіонів необхідно розглянути динаміку видатків місцевих бюджетів, а надалі перейти до аналізу регіональних відмінностей. Інформаційною базою дослідження є відкриті дані про виконання місцевих бюджетів на Державному веб-порталі бюджету для громадян (Open Budget) [13]. Видатки на культуру в структурі бюджету відповідають коду 0820 «Культура та мистецтво» Функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету у відкритій інформації про бюджет [16]. У дослідженні використано дані про фактичні видатки місцевих бюджетів, оскільки вони відображають фактичний обсяг коштів, спрямованих на фінансування культури у відповідному році.

У 2021 році сукупні видатки місцевих бюджетів на культуру та мистецтво становили 16,7 млрд грн. Протягом першого року повномасштабної війни вони скоротилися до 14,6 млрд грн, або на 12,1%. У наступні роки спостерігалося поступове номінальне зростання фінансування: до 16,8 млрд грн у 2023 році, 18,1 млрд грн у 2024 році та 20,3 млрд грн у 2025 році. Таким чином, у 2025 році обсяг видатків був номінально на 21,6% вищим, ніж у 2021 році. Однак номінальне зростання видатків місцевих бюджетів на культуру та мистецтво не супроводжувалося відповідним збільшенням їх реальної вартості. У реальному вимірі у 2022 році відповідні видатки скоротилися на 26,9%. Тобто видатки 2022 року становили лише 73% рівня 2021 року (див. рис. 1). Впродовж 2023-2025 років видатки залишалися практично незмінними на рівні 74-75%. Номінальне зростання фінансування значною мірою компенсувало зростання цін, але не забезпечило відновлення реальної вартості бюджетних видатків до довоєнного рівня. Реальний обсяг місцевих бюджетів на культуру та мистецтво залишався приблизно на чверть нижчим, ніж у 2021 році [13; 14].

Аналіз видатків бюджету у розрізі областей свідчить про посилення регіональної диференціації фінансування культури (див. Таблиця 1). Середня частка видатків на культуру та мистецтво в досліджуваних регіонах скоротилася з 2,99% у 2021 році до 2,61% у 2025 році, а медіанна – з 3,04% до 2,77%. Попри регіональні відмінності, частка культури у видатках місцевих бюджетів загалом залишається порівняно невисокою. Водночас збільшилася різниця між мінімальним та максимальним значеннями. У 2025 році частка відповідних видатків коливалася від 1,05% до 3,76%, тоді як у 2021 році цей показник був у діапазоні від 2,01 до 3,88%. Таким чином, розрив між крайніми значеннями зріс із 1,87 до 2,71 відсоткового пункту.

Посилення регіональної диференціації підтверджується і динамікою коефіцієнта варіації (див. Таблиця 1). У 2021 році його значення становило 15,2%, у 2022 році – 18,0%, у 2023 році – 21,2%, у 2024 році – 24,6%, а у 2025 році – 27,7%. Отже, впродовж повномасштабної війни спостерігалося поступове посилення неоднорідності регіонів за

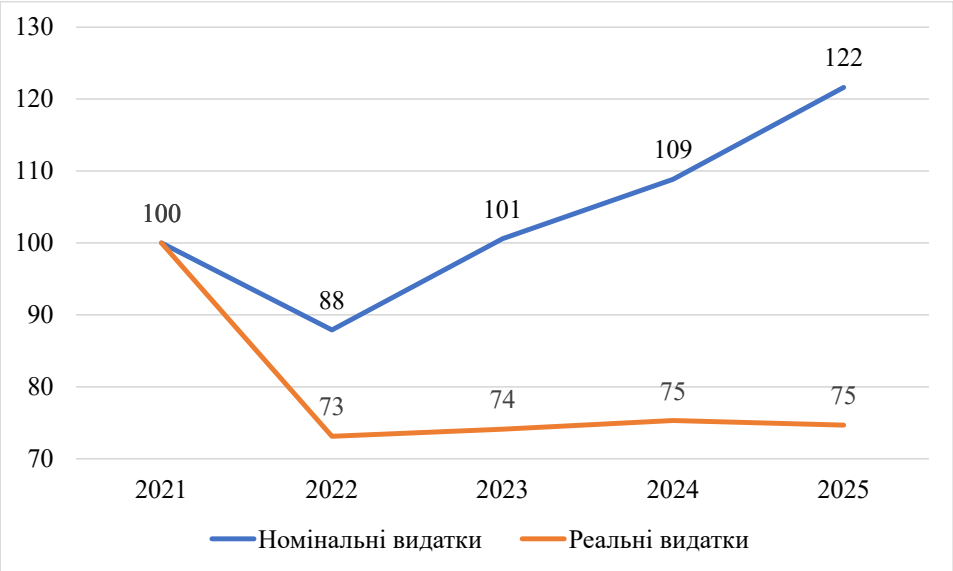

Рис. 1. Індекс номінальних та реальних видатків місцевих бюджетів на культуру та мистецтво у 2021–2025 роках, 2021=100

Примітка: для підрахунків використано фактичні видатки місцевих бюджетів та індекс споживчих цін (рік до попереднього року)

Джерело: сформовано авторами на основі [13; 14]

часткою видатків на культуру. Зміни у фінансуванні культури відбувалися нерівномірно, тому коефіцієнт 2025 року майже в 1,8 рази вищий ніж у 2021 році.

Також зафіксовано регіональні відмінності у динаміці видатків на культуру та мистецтво. У 2021–2025 роках найбільше номінальне зростання зафіксовано у Львівській області (61,6%), Київській (46,5%), Кіровоградській (44,1%), Вінницькій (42,3%) та Волинській (41,6%). Найнижче зростання у Харківській (8%), Чернівецькій (18,1%), Закарпатській (20,4%) та Сумській (21,4%) областях. Таким чином, низьке зростання видатків на культуру та мистецтво спостерігається не лише в деяких прифронтових регіонах, але й більш безпечних на заході країни. Це свідчить, що динаміка витрат може визначатися ширшим колом чинників, дослідження яких може бути перспективним напрямком дослідницької роботи на прикладі окремих регіонів.

При порівнянні регіонів слід враховувати, що показники областей, частина території яких перебуває під тимчасовою окупацією, можуть бути заниженими через скорочення кількості громад та мережі установ, що фактично функціонують на підконтрольній Україні території. Тому отримані результати для таких областей потребують обережної інтерпретації та окремого дослідження.

Окремі регіони значно більше постраждали від бойових дій та часткової окупації території, що відображається також у зменшенні видатків на культуру та мистецтво порівняно з 2021 роком. За підсумком 2025 року, видатки скоротилися в Луганській (81,5%), Донецькій (61,6%), Херсонській (56,1%),

Таблиця 1

Регіональна диференціація частки видатків місцевих бюджетів на культуру у 2021-2025 роках

Область	%, 2021	%, 2022	%, 2023	%, 2024	%, 2025	Зміна номінальних видатків 2021-2025, %
Вінницька	2,92%	3,23%	2,73%	2,89%	2,87%	42,3%
Волинська	3,04%	3,08%	2,73%	2,83%	2,92%	41,6%
Дніпропетровська	2,01%	2,11%	1,82%	2,03%	1,89%	26,6%
Донецька	2,03%	2,16%	1,40%	1,31%	1,18%	-61,6%
Житомирська	3,03%	3,00%	2,32%	2,60%	2,57%	23,3%
Закарпатська	2,70%	2,14%	2,05%	2,28%	2,20%	20,4%
Запорізька	2,81%	2,93%	2,39%	2,13%	1,80%	-20,7%
Івано-Франківська	3,30%	3,21%	3,03%	3,13%	2,96%	27,4%
Київська	2,52%	2,39%	2,07%	2,23%	2,23%	46,5%
Кіровоградська	3,16%	3,66%	3,27%	3,55%	3,44%	44,1%
Луганська	3,05%	3,24%	2,02%	1,67%	1,05%	-81,5%
Львівська	3,14%	3,35%	2,77%	3,27%	3,12%	61,6%
м. Київ	2,17%	2,25%	1,84%	1,73%	1,79%	37,7%
Миколаївська	3,46%	3,05%	2,91%	2,94%	3,04%	27,1%
Одеська	2,96%	3,81%	2,73%	2,75%	2,68%	25,0%
Полтавська	3,45%	3,46%	3,21%	3,47%	3,50%	29,6%
Рівненська	3,14%	3,33%	3,00%	3,20%	2,89%	32,7%
Сумська	3,61%	3,98%	3,47%	3,62%	3,39%	21,4%
Тернопільська	3,32%	3,61%	3,48%	3,72%	3,49%	37,0%
Харківська	2,67%	2,85%	2,39%	2,37%	2,51%	8,0%
Херсонська	3,14%	3,83%	2,44%	2,14%	1,66%	-56,1%
Хмельницька	3,26%	3,63%	2,94%	3,30%	3,11%	27,4%
Черкаська	3,27%	3,34%	2,97%	3,07%	3,02%	34,8%
Чернівецька	2,67%	2,75%	2,39%	2,38%	2,23%	18,1%
Чернігівська	3,88%	3,91%	3,57%	3,78%	3,76%	38,2%
Середнє значення, %	2,99%	3,13%	2,64%	2,74%	2,61%	
Медіана, %	3,04%	3,22%	2,73%	2,79%	2,77%	
CV, %	15,2	18,0	21,2	24,6	27,7	

Примітка: у колонках 2021-2025 наведено частку видатків на культуру у загальних видатках місцевих бюджетів, %

Джерело: сформовано авторами на основі [13]

та Запорізькій (20,7%) областях. Найбільше скорочення видатків зафіксовано в регіонах, значна або переважна більшість території яких перебуває під окупацією. Водночас на динаміку фінансування можуть впливати й інші економічні, бюджетні та інституційні чинники.

Зростання номінального обсягу видатків у більшості регіонів не супроводжувалося збільшенням витрат на культуру у структурі бюджету. Порівняно з 2021 роком частка видатків на культуру у 2025 році зросла лише у Кіровоградській, Тернопільській та Полтавській областях. В інших регіонах цей показник нижчий. Особливо суттєве зменшення частки витрат на культуру і мистецтво мало місце у місцевих бюджетах Луганської, Херсонської та Запорізької областей.

Для узагальнення регіональних відмінностей було проведено групування регіонів за двома показниками: часткою видатків на культуру та мистецтво у загальних видатках місцевого бюджету у 2025 році та номінальною зміною видатків на культуру у 2021-2025 роках. Як порогові значення використано медіани відповідних показників – 2,87% та 27,37%.

У результаті було сформовано чотири групи регіонів, відображені в Таблиці 2. До першої групи з відносно високою бюджетною пріоритетністю культури та кращою динамікою видатків увійшло 11 областей: Вінницька, Волинська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська та Чернігівська. Тобто це переважно регіони, розташовані в центрі та на заході країни, які менше постраждали від негативного впливу повномасштабної війни.

Друга група об'єднує регіони з кращою динамікою видатків та меншою часткою культури у бюджеті; до неї належать Київська область та м. Київ. До третьої групи з відносно високою часткою культури, але гіршою динамікою видатків, увійшли Миколаївська та Сумська області, два прифронтові регіони. На другому місці після першої групи за кількістю областей йде четверта група, яка характеризується нижчою бюджетною пріоритетністю культури у поєднанні зі слабшою динамікою фінансування. Четверта група охоплює 10 регіонів, серед яких зокрема Донецька, Луганська, Запорізька, Харківська та Херсонська області, тобто регіони з активними бойовими діями. Водночас до цієї групи входять також Житомирська, Закарпатська та Чернівецька області, розташовані в тилу.

Регіональні відмінності у динаміці фінансування варто розглядати також у контексті нерівномірного впливу війни. Попередні дослідження показують, що найбільші втрати сектора культури та туризму зосереджені переважно у прифронтових та частково окупованих регіонах, а їх масштаб залежить від тривалості бойових дій, близькості до лінії фронту та тривалості окупації окремих територій. При цьому потреби відновлення перевищують наявні бюджетні витрати [1]. Згідно з результатами дослідження RDNA5, наприкінці 2025 року загальна шкода, якої зазнав сектор культури та туризму, становила 4,5 млрд дол. США, а потреби відновлення – 11,5 млрд дол. США. При цьому 20% припадало на Харківську, 13,6% на Херсонську та 10,5% на Донецьку області [29]. Таким чином, важливим для підтримки сектора є пошук додаткових джерел фінансування.

Перспективи збільшення та диверсифікації фінансування культури в Україні можуть бути пов'язані з подальшою європейською інтеграцією та розширенням доступу до програм Європейського Союзу. Запропонована Багаторічна фінансова рамка ЄС на 2028-2034 роки передбачає запуск програми AgoraEU, з фінансуванням на рівні 8,6 млрд євро, яка повинна об'єднати фінансування у сферах культури, медіа, громадянського суспільства та європейських цінностей. Одним з напрямків AgoraEU буде «Креативна Європа – Культура» (1,8 млрд євро), яка продовжить підтримку транскордонної співпраці [22]. Сьогодні параметри фінансової рамки на 2028–2034 роки наразі залишаються предметом переговорів на рівні ЄС [23]. Попередній досвід участі України у програмах ЄС свідчить про значний попит культурного сектору на такі інструменти

Таблиця 2

Типологія регіонів України за часткою видатків н а культуру та динамікою фінансування у 2021-2025 роках

Група	Характеристики	Регіони
1	Вища частка видатків на культуру та краща динаміка фінансування	Вінницька, Волинська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Полтавська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська
2	Нижча частка видатків на культуру та краща динаміка фінансування	Київська, м. Київ
3	Вища частка видатків на культуру та слабша динаміка фінансування	Миколаївська, Сумська
4	Нижча частка видатків на культуру та слабша динаміка фінансування	Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Луганська, Одеська, Харківська, Херсонська, Чернівецька

Джерело: сформовано авторами на основі Таблиці 1

підтримки. Наприклад, в рамках програми Culture Moves Europe було підтримано 257 заявок з України, які подавалися в період від жовтня 2025 року до квітня 2026 року. Це третій найвищий результат серед понад 40 країн-учасниць після Німеччини та Франції [21].

Ще одним джерелом фінансування культури може бути розвиток співпраці регіонів України з міжнародними донорами, яка вже використовується для підтримки відновлення. На початку повномасштабного вторгнення вже оголошувалося шефство Данії в Миколаївській області, Франції в Чернігівській області та деяких інших країн ЄС в окремих регіонах країни [19]. Прикладом такої співпраці в сфері культури є надання Італією 32,5 млн євро грантового фінансування на програму відновлення та збереження культурної спадщини Одеського регіону [11]. Зацікавлення окремих країн ЄС підтверджує також запуск Українського фонду культурної спадщини у 2025 році. Фонд зокрема отримав підтримку Данії, Нідерландів, Великої Британії, Польщі, Іспанії, Естонії [12].

У 2026 році також активізувалася підтримка сектора культури та креативних індустрій на рівні держави. Одним з нових інструментів державної підтримки культури була ініціатива «Тисячовесна», спрямована на підтримку українського культурного продукту. На реалізацію програми було передбачено виділити 4 млрд грн. За результатами конкурсу, який тривав з квітня до серпня 2026 року, рекомендовано до фінансування 545 проєктів. Серед грантоотримувачів – культурні установи державної / комунальної форм власності, а також приватні проєкти. Така підтримка в перспективі може бути суттєвим дофінансуванням сектора культури в регіонах. Однак за результатами 2026 року на Київ та Київську область припадає 77,4% переможців, а на Харківську лише 1,3%. Слід зауважити, що більшість проєктів держава підтримує лише на умовах співфінансування. Таким чином зі загального бюджету підтриманих проєктів (5,7 млрд грн) 3,37 млрд грн припадає на державну підтримку, а 2,33 млрд грн – на співфінансування (власні кошти закладів культури, приватних бізнесів, меценатів, міжнародних партнерів). Це звертає увагу на необхідність державно-приватного партнерства для фінансування сектора культури та креативних індустрій в регіонах [10].

Висновки. Бюджетне фінансування культури з місцевих бюджетів у 2021–2025 роках зазнало суттєвих змін під впливом повномасштабної війни. Після скорочення видатків у 2022 році в наступні роки спостерігалося їх поступове номінальне зростання. У 2025 році обсяг фінансування культури та мистецтва перевищив рівень 2021 року, однак у реальному вимірі відновлення не відбулося. Упродовж 2022–2025 років реальний обсяг видатків залишався приблизно на чверть нижчим за рівень 2021 року.

Під час повномасштабної війни посилилися регіональні відмінності у фінансуванні культури. Середня частка культури у видатках місцевих бюджетів скоротилася, тоді як коефіцієнт варіації зріс з 15,2% у 2021 році до 27,7% у 2025 році. Найбільше скорочення видатків спостерігалося у регіонах, значна частина території яких перебувала або перебуває під окупацією чи була місцем активних бойових дій. Водночас слабша динаміка фінансування характерна і для окремих відносно безпечних регіонів. Це свідчить про вплив ширшого кола економічних, бюджетних та інституційних чинників, які потребують додаткового вивчення.

Відмінності простежуються і в результатах групування регіонів за поєднанням частки видатків на культуру та динаміки фінансування. Проведене групування підтвердило суттєві відмінності між регіонами за цими показниками. Посилення таких диспропорцій доцільно враховувати під час стратегічного планування відбудови та визначення пріоритетів підтримки окремих регіонів.

За визначених умов важливим є пошук додаткових джерел підтримки культури. До них можуть належати програми ЄС, міжнародна донорська допомога, державні програми та механізми співфінансування, які можуть доповнювати ресурси місцевих бюджетів.

Подальші дослідження бюджетного фінансування культури є важливими для глибшого розуміння причин регіональних диспропорцій. Особливо актуальним є дослідження зв'язку між обсягами фінансування, фінансовою спроможністю місцевих бюджетів, масштабом воєнних втрат та потребами у відновленні культурної інфраструктури. Такі дослідження можуть створити інформаційну основу для формування більш диференційованих підходів до підтримки культури та реалізації її економічного потенціалу у процесі повоєнного відновлення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ангел Є. Є., Бураковський І. В. Економічна оцінка втрат та потреб відновлення сектору культури та креативних індустрій України: регіональний розріз. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 78. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-11
2. Буряченко А., Рудик Н., Сивульська Н. Бюджетне фінансування культурної сфери в системі соціальних видатків України. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 80. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-12
3. Возняк Г. В., Жеребило І. В. Особливості функціонування та проблеми розвитку сфери культури та мистецтва в умовах реформи публічних фінансів. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 6(140). С. 26-32. DOI: https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-6-5

4. Єрьоміна О. В. Фінансове забезпечення реалізації державної політики у сфері культури в умовах децентралізації. *Державне будівництво*. 2021. № 30. DOI: https://doi.org/10.34213/db.21.01.22
5. Казаков Г. І. Особливості фінансування культурних індустрій з місцевих бюджетів в умовах воєнного стану: управлінський аспект. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2025. № 4(12). С. 28-34. DOI: https://doi.org/10.32782/cuj-2025-4-4
6. Кіналь Н. М. Особливості фінансового забезпечення сфери культури в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. Вип. 5(145). С. 20-24. DOI: https://doi.org/10.36818/2071-4653-2020-5-4
7. Кічурчак М. В. Оцінка бюджетного фінансування сфери культури України на субнаціональному рівні в контексті сталого розвитку. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. Т. 4, № 35. С. 230-237. DOI: https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.222063
8. Маршалок Т. *Стан фінансування культури та мистецтва з місцевих бюджетів у 2022 році: основні тенденції : аналітичний звіт*. Київ, 2023. 183 с. URL: https://ants.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/analitychnyj-zvit_stan-finansuvannya-kultury_2022_restoringukrainetogether.pdf
9. 9. Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. *Стан фінансування культури та мистецтва з місцевих бюджетів: основні тенденції 2023-2024 років : аналітичний звіт*. 2025. 136 с. URL: https://mcsc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/zvedenyj-zvit-vytatkiv-na-kulturu-ta-mystecztvo-23-24.pdf
10. Міністерство культури України. 3,37 млрд грн державної підтримки та 2,33 млрд грн співфінансування: підсумки пітчингів «Тисячовесни». 20.08.2026. URL: https://mincult.gov.ua/news/337-mlrd-grn-derzhavnoyi-pidtrymky-ta-233-mlrd-grn-spivfinansuvannya-pidsumky-pitchyngiv-tysyachovesny/
11. Міністерство культури України. Італія надає Україні 32,5 млн євро на відновлення культурної спадщини Одещини. 10 липня 2025. URL: https://mincult.gov.ua/news/italiya-nadaye-ukrayini-325-mln-yevro-na-vidnovlennya-kulturnoyi-spadshhyny-odeshhyny-2/
12. Міністерство культури України. Тетяна Бережна презентувала Український фонд культурної спадщини в Парижі на Зустрічі високого рівня. 28.01.2026. URL: https://mincult.gov.ua/news/tetyana-berezhna-prezentuvala-ukrayinskyj-fond-kulturnoyi-spadshhyny-v-paryzhi-na-zustrichi-vysokogo-rivnya/
13. Міністерство фінансів України. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: https://openbudget.gov.ua/ (дата звернення: 14.08.2026)
14. Національний банк України. Макроекономічні показники. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators (дата звернення: 14.08.2026)
15. Письменний В. В. Фінансування культури з місцевих бюджетів України в умовах воєнного стану. *Галицький економічний вісник*. 2026. Вип. 2(99). С. 127-138. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2026.02.127
16. Про бюджетну класифікацію : наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text
17. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи забезпечення населення культурними послугами : розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.08.2020 № 1035-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2020-%D1%80#Text
18. Про схвалення Стратегії розвитку культури в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках : розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.03.2025 № 293-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/293-2025-%D1%80#Text
19. Слово і Діло. Післявоєнне відновлення України: які країни взяли шефство над містами та областями. 01.03.2023. URL: https://www.slovoidilo.ua/2023/03/01/infografika/suspilstvo/pislyavoyenne-vidnovlennya-ukrayiny-yaki-krayiny-vzyaly-shefstvo-nad-mistamy-ta-oblastyamy
20. Храпкіна В. В., Майстренко Ю. В. Форсайт розвитку фінансового забезпечення закладів культури на рівні сільських об'єднаних територіальних громад. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Менеджмент соціокультурної діяльності*. 2018. Вип. 1. С. 98-109. DOI: https://doi.org/10.31866/2616-7573.1.2018.143393
21. Creative Europe Desk Ukraine. 257 Ukrainian projects selected: what this year's Culture Moves Europe results can tell us. 16.07.2026. URL: https://creativeeurope.in.ua/en/news/ukrayina_sered_lideriv_culture_moves_europe_shho_pokazali_rezultati_konkursu_ta_shho_varto_znati_maibutnim_zaiavnikam
22. European Commission. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the 'AgoraEU' programme for the period 2028-2034, and repealing Regulations (EU) 2021/692 and (EU) 2021/818*. COM(2025) 550 final. Brussels, 16.07.2025. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025PC0550
23. European Commission. The 2028-2034 EU budget for a stronger Europe. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/eu-budget-2028-2034_en
24. Getzner M. Cultural policies and fiscal federalism. *Public Finance and Management*. 2004. Vol. 4, no. 1. P. 21-50. DOI: https://doi.org/10.1177/152397210400400102
25. Kopańska A. The determinants of local public spending on culture. *Central European Economic Journal*. 2018. Vol. 5, no. 52. P. 67-80. DOI: https://doi.org/10.1515/ceej-2018-0005
26. Throsby D. *The Economics of Cultural Policy*. Cambridge : Cambridge University Press, 2010. DOI: https://doi.org/10.1017/CBO9780511845253
27. Towse R. *A Textbook of Cultural Economics*. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. DOI: https://doi.org/10.1017/9781108368445
28. Werck K., Heyndels B., Geys B. The impact of 'central places' on spatial spending patterns: evidence from Flemish local government cultural expenditures. *Journal of Cultural Economics*. 2008. Vol. 32, no. 1. P. 35-58. DOI: https://doi.org/10.1007/s10824-007-9056-5
29. World Bank Group, Government of Ukraine, European Commission, United Nations. *Ukraine - Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): February 2022 - December 2025*. 2026. URL: https://www.undp.org/ukraine/publications/ukraine-fifth-rapid-damage-and-needs-assessment-rdna5-february-2022-december-2025

REFERENCES

1. Anhel, Y. Y., & Burakovskyi, I. V. (2025). Ekonomichna otsinka vtrat ta potreb vidnovlennia sektoru kultury ta kreatyvnykh industrii Ukrainy: rehionalnyi rozriz [Economic assessment of losses and recovery needs of Ukraine's cultural and creative industries sector: A regional perspective]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (78). DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-78-11
2. Buriachenko, A., Rudyk, N., & Syvulska, N. (2025). Biudzhetne finansuvannia kulturnoi sfery v systemi sotsialnykh vydatkiv Ukrainy [Budget financing of the cultural sphere in the system of social expenditures of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (80). DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-12
3. Vozniak, H. V., & Zherebylo, I. V. (2019). Osoblyvosti funktsionuvannia ta problemy rozvytku sfery kultury ta mystetstva v umovakh reformy publichnykh finansiv [Features of functioning and development problems of the sphere of culture and arts under public finance reform]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, (6(140)), 26–32. DOI: https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-6-5
4. Yeromina, O. V. (2021). Finansove zabezpechennia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi kultury v umovakh detsentralizatsii [Financial support for implementation of state policy in the field of culture under decentralization]. *Derzhavne budivnytstvo*, (30). DOI: https://doi.org/10.34213/db.21.01.22
5. Kazakov, H. I. (2025). Osoblyvosti finansuvannia kulturnykh industrii z mistsevykh biudzhetiv v umovakh voiennoho stanu: upravlinskyi aspekt [Features of financing cultural industries from local budgets under martial law: A managerial aspect]. *Tsentralnoukrainskyi visnyk prava ta publichnoho upravlinnia*, (4(12)), 28–34. DOI: https://doi.org/10.32782/cuj-2025-4-4
6. Kinal, N. M. (2020). Osoblyvosti finansovoho zabezpechennia sfery kultury v Ukraini [Features of financial support of the cultural sphere in Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, (5(145)), 20–24. DOI: https://doi.org/10.36818/2071-4653-2020-5-4
7. Kichurchak, M. V. (2021). Otsinka biudzhetnoho finansuvannia sfery kultury Ukrainy na subnatsionalnomu rivni v konteksti staloho rozvytku [Assessment of budget financing of Ukraine's cultural sphere at the subnational level in the context of sustainable development]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(35), 230–237. DOI: https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i35.222063
8. Marshalok, T. (2023). *Stan finansuvannia kultury ta mystetstva z mistsevykh biudzhetiv u 2022 rotsi: osnovni tendentsii: analitychnyi zvit [State of financing of culture and arts from local budgets in 2022: Main trends: Analytical report]*. Available at: https://ants.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/analitychnyj-zvit_stan-finansuvannya-kultury_2022_restoringukrainetogether.pdf
9. Ministerstvo kultury ta stratehichnykh komunikatsii Ukrainy. (2025). *Stan finansuvannia kultury ta mystetstva z mistsevykh biudzhetiv: osnovni tendentsii 2023–2024 rokiv: analitychnyi zvit [State of financing of culture and arts from local budgets: Main trends in 2023–2024: Analytical report]*. Available at: https://mcsc.gov.ua/wp-content/uploads/2025/11/zvedenyj-zvit-vytatkiv-na-kulturu-ta-mystecztvo-23-24.pdf
10. Ministerstvo kultury Ukrainy. (2026, August 20). *3,37 mlrd hrn derzhavnoi pidtrymky ta 2,33 mlrd hrn spivfinansuvannia: pidsumky pitchynhiv "Tysiachovesny" [UAH 3.37 billion of state support and UAH 2.33 billion of co-financing: Results of the "Tysiachovesna" pitches]*. Available at: https://mincult.gov.ua/news/337-mlrd-grn-derzhavnoyi-pidtrymky-ta-233-mlrd-grn-spivfinansuvannya-pidsumky-pitchyngiv-tysyachovesny/
11. Ministerstvo kultury Ukrainy. (2025, July 10). *Italiia nadaie Ukraini 32,5 mln yevro na vidnovlennia kulturnoi spadshchyny Odeshchyny [Italy provides Ukraine with €32.5 million for restoration of Odesa region's cultural heritage]*. Available at: https://mincult.gov.ua/news/italiya-nadaye-ukrayini-325-mln-yevro-na-vidnovlennya-kulturnoyi-spadshhyny-odeshhyny-2/
12. Ministerstvo kultury Ukrainy. (2026, January 28). *Tetiana Berezhna prezentuvala Ukrainskyi fond kulturnoi spadshchyny v Paryzhi na Zustrichi vysokoho rivnia [Tetiana Berezhna presented the Ukrainian Cultural Heritage Fund in Paris at a high-level meeting]*. Available at: https://mincult.gov.ua/news/tetyana-berezhna-prezentuvala-ukrayinskyj-fond-kulturnoyi-spadshhyny-v-paryzhi-na-zustrichi-vysokogo-rivnya/
13. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (n.d.). *Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dlia hromadian [State web portal of the budget for citizens]*. Available at: https://openbudget.gov.ua/ (accessed August 14, 2026).
14. Natsionalnyi bank Ukrainy. (n.d.). *Makroekonomichni pokaznyky [Macroeconomic indicators]*. Available at: https://bank.gov.ua/ua/statistic/macro-indicators (accessed August 14, 2026).
15. Pysmennyi, V. V. (2026). Finansuvannia kultury z mistsevykh biudzhetiv Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Financing culture from local budgets of Ukraine under martial law]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, 2(99), 127–138. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2026.02.127
16. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (2011, January 14). *Pro biudzhetnu klasyfikatsiiu: Nakaz № 11 [On budget classification: Order No. 11]*. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11#Text
17. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2020, August 19). *Pro skhvalennia Kontseptsii reformy finansuvannia systemy zabezpechennia naselennia kulturnymy posluhamy: Rozporiadzhennia № 1035-r [On approval of the Concept for reforming the financing system for provision of cultural services to the population: Resolution No. 1035-r]*. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2020-%D1%80#Text
18. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2025, March 28). *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku kultury v Ukraini na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2025–2027 rokakh: Rozporiadzhennia № 293-r [On approval of the Strategy for Culture Development in Ukraine until 2030 and approval of the operational action plan for its implementation in 2025–2027: Resolution No. 293-r]*. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/293-2025-%D1%80#Text
19. Slovo i Dilo. (2023, March 1). *Pisliavoienne vidnovlennia Ukrainy: yaki krainy vzialy shefstvo nad mistamy ta oblastiamy [Post-war recovery of Ukraine: Which countries have taken patronage over cities and regions]*. Available at: https://www.slovoidilo.ua/2023/03/01/infografika/suspilstvo/pislyavoyenne-vidnovlennya-ukrayiny-yaki-krayiny-vzyaly-shefstvo-nad-mistamy-ta-oblastyamy

20. Khrapkina, V. V., & Maistrenko, Y. V. (2018). Forsait rozvytku finansovoho zabezpechennia zakladiv kultury na rivni silskykh obiednanykh terytorialnykh hromad [Foresight of the development of financial support for cultural institutions at the level of rural amalgamated territorial communities]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Seriia: Menedzhment sotsiokulturnoi diialnosti*, (1), 98–109. DOI: https://doi.org/10.31866/2616-7573.1.2018.143393
21. Creative Europe Desk Ukraine. (2026, July 16). *257 Ukrainian projects selected: What this year's Culture Moves Europe results can tell us*. Available at: https://creativeeurope.in.ua/en/news/ukrayina_sered_lideriv_culture_moves_europe_shho_pokazali_rezultati_konkursu_ta_shho_varto_znati_maibutnim_zaiavnikam
22. European Commission. (2025, July 16). *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the 'AgoraEU' programme for the period 2028–2034, and repealing Regulations (EU) 2021/692 and (EU) 2021/818 (COM(2025) 550 final)*. Available at: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025PC0550
23. European Commission. (n.d.). *The 2028–2034 EU budget for a stronger Europe*. Available at: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/eu-budget-2028-2034_en
24. Getzner, M. (2004). Cultural policies and fiscal federalism. *Public Finance and Management*, *4*(1), 21–50. DOI: https://doi.org/10.1177/152397210400400102
25. Kopańska, A. (2018). The determinants of local public spending on culture. *Central European Economic Journal*, *5*(52), 67–80. DOI: https://doi.org/10.1515/ceej-2018-0005
26. Throsby, D. (2010). *The economics of cultural policy*. Cambridge University Press. DOI: https://doi.org/10.1017/CBO9780511845253
27. Towse, R. (2019). *A textbook of cultural economics* (2nd ed.). Cambridge University Press. DOI: https://doi.org/10.1017/9781108368445
28. Werck, K., Heyndels, B., & Geys, B. (2008). The impact of 'central places' on spatial spending patterns: Evidence from Flemish local government cultural expenditures. *Journal of Cultural Economics*, *32*(1), 35–58. DOI: https://doi.org/10.1007/s10824-007-9056-5
29. World Bank Group, Government of Ukraine, European Commission, & United Nations. (2026). *Ukraine – Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): February 2022–December 2025*. Available at: https://www.undp.org/ukraine/publications/ukraine-fifth-rapid-damage-and-needs-assessment-rdna5-february-2022-december-2025

Дата надходження статті: 22.08.2026
Дата прийняття статті до публікації: 07.10.2026
Дата публікації статті: 27.10.2026